

Bemmelse Waard

Nieuwsbrief

Maart 2024

Even bijpraten...

Het is alweer even geleden dat u een nieuwsbrief over het werk in de Bemmelse Waard ontving. Hoog tijd dus voor een update! In deze nieuwsbrief leest u onder andere over de voortgang van de zandwinning, de verlegging van de toegangsweg en Staatsbosbeheer vertelt over de terugkeer van verschillende (zeldzame) sprinkhanen in de Bemmelse Waard.

Herinrichting nadert voltooiing

De zandwinning is bijna afgerond. Op dit moment zijn we bezig met de laatste inrichtingswerkzaamheden en winnen we het laatste zand. We verwachten in 2026 helemaal klaar te zijn.

Aanleggen (stern)eilandjes

De komende tijd werken we nog aan de oost- en de westkant. We merken dat het eerder aangelegde (stern)eiland in de oostelijke plas veel last heeft van golfwerking. De oevers

worden weggeslagen door wind en stroming bij hoogwater. We halen daarom de landtong en het eiland (nummer 1 op de kaart hieronder) weg. Iets noordelijker maken we een nieuw eiland (2 op de kaart). Dat eiland ligt dan veel minder in de stroming. Binnenkort start het grondwerk voor dit nieuwe eiland.

Als we hier klaar zijn, gaan we aan de westkant van de plas verder. Daar maken we ook een eiland (3 op de kaart). Dat zijn dan de laatste werkzaamheden in het gebied.

Verlegging toegangsweg

Op verzoek van de bewoners aan het begin van de Polder zijn we al geruime tijd bezig met het plan om een stuk van de toegangsweg naar het fabrieksterrein te verleggen, zodat het vrachtverkeer niet meer dicht langs de woningen hoeft te rijden.

En er is goed nieuws: in maart starten we met de voorbereidende werkzaamheden en het doel is om eind mei de weg klaar te hebben. Vanaf eind mei gaat het doorgaande verkeer, waarvan een groot deel natuurlijk vrachtverkeer is, dan via de nieuwe weg. De bestaande weg is bedoeld voor fietsers en de aanwonenden.

Op het kaartje hierboven ziet u de huidige weg in wit en de nieuwe weg in geel aangegeven.

Nieuwe sprinkhanen profiteren van warmte en begrazing

Door Twan Teunissen - Staatsbosbeheer

Net als in aangrenzende gebieden in de Gelderse Poort zijn er de laatste jaren nieuwe soorten sprinkhanen ontdekt in de Bemmelse Waard. De nieuw ontdekte soorten profiteren vaak van het warmer wordende klimaat en van het veranderde landschap. Op het klimaat hebben wij als mens weinig invloed, maar op de begroeiing wel. In Bommel is dit op veel plekken veranderd van intensief gebruikt agrarisch grasland naar jaarrond begraasde natuur met een afwisseling van kale plekken, kort gras, ruigtes, struiken en bossen. Dit zorgt voor heel veel variatie waarvan verschillende soorten profiteren.

Een van de profiteurs is de **boomkrekkel**. Deze soort werd in 2004 voor het eerst in de Gelderse Poort gehoord bij Erlecom. In 2007 verscheen de boomkrekkel in de Bemmelse Waard. Deze sprinkhaan is de afgelopen decennia via het Rijnland vanuit het zuiden opgerukt naar Nederland. Ze leven nu vooral in de buurt van de rivieroever. Volgens deskundigen heeft de jaarrondbegrazing met paarden en runderen bijgedragen aan een landschap met een afwisseling van korte en hogere begroeiing waar deze krekkel van profiteert. Wie nu op een nazomeravond langs de Waal wandelt kan ze bijna niet missen. Hun melodieuze geluid laat je terugdenken aan een terras in een Zuid-Frankrijk...

In 2020 verscheen de **blauwvleugelsprinkhaan**. Deze specialist van kale plekken houdt juist niet van begroeiing, maar van kale zandige plekken. Ze zijn zo goed gecamoufleerd dat ze meestal pas opvallen als ze wegvliegen waarbij de blauwe vleugels zichtbaar zijn. In de Bemmelse Waard zijn ze tot nu toe vooral op het voormalige zanddepot gezien. Op andere plekken in de Gelderse poort leven ze ook op rivierduinen en -stranden.

Vanaf 2020 werd ook de **weidesprinkhaan** gezien. Deze soort was lange tijd uitgestorven in Nederland en werd in 2018 voor het eerst weer gevonden, in de Klompenwaard. Vanaf daar

Boomkrekkel (Foto: Twan Teunissen, Staatsbosbeheer)

verspreidde deze sprinkhaan zich snel langs de rivier. Ook deze sprinkhaan leeft vooral in de jaarrondbegraasde natuur, en dan vooral op de oeverwallen pal langs de rivier, vaak op plekken met veel kruisdistels.

In 2023 werd de laatste nieuwkomer gevonden, de **zuidelijke sikkelsprinkhaan**. Ook deze sprinkhaan volgde het Rijnland naar het noorden. Warme rivieroever met verspreide begroeiing van jonge zwarte populieren zorgen voor geschikt leefgebied. Deze soort is moeilijk te vinden, want zit vaak verstopt in de hoge begroeiing en het geluid is nauwelijks hoorbaar voor onze oren.

In totaal zijn er nu 22 soorten sprinkhanen en krekels in de Bemmelse Waard gezien. Het beheer met grote grazers zorgt voor een gevarieerde begroeiing waar sprinkhanen van profiteren en waar in de toekomst vast nog meer nieuwkomers van gaan profiteren.

Misschien ontdekken we in 2024 ook wel weer een nieuwe soort, dat maakt dit dynamische gebied zo spannend!

Bezoek op de installatie

Wij houden onze deuren graag geopend voor geïnteresseerden. Meer dan eens komt het dan ook voor dat wij groepen ontvangen voor een rondleiding over onze locaties, zo ook in Bommel. Bezoekers worden uitgebreid geïnformeerd over de totaalplannen in de Bemmelse Waard, het werk wat achter ons ligt, dat wat er nog staat te gebeuren en de wijze van uitvoering. Ook is het mogelijk om een rondleiding te krijgen over de installatie met uitleg over alle technische aspecten van het winnen van zand en grind. Bent u aangesloten bij een scholengemeenschap, stichting, vereniging of een ander gezelschap en wilt u een rondleiding op een van onze locaties? In overleg kan er veel!

U kunt hiervoor contact opnemen met Elisa Scholten van onze afdeling Communicatie via telefoonnummer 024 348 88 09 of via e.scholten@k3.nl.

Graspieper als wegwijzer naar optimaal maaibeheer

Door Louis Dolmans - Stichting Doornik Natuurakkers

Geïnspireerd door onderzoek in Duitsland brachten we in 2023 uitgebreid het broedgedrag van graspiepers in de Ambtswaard in beeld, met als doel het afstemmen van ons maaibeheer op het broedgedrag van deze vogels.

Het beheer bestaat eruit om tijdens het broedseizoen grasstroken van tien meter breed ongemoeid te laten op plekken waar de meeste nesten worden aangetroffen. Zo kunnen graspiepers daar rustig hun jongen grootbrengen en kansrijk aan een tweede legsel beginnen. Behalve op de graspiepers letten we ook op andere vogels, zoals de gele kwikstaart en de veldleeuwerik en natuurlijk ook op de klassieke weidevogels, de Kievit, de tureluur en de grutto.

Het onderzoek was een samenwerkingsverband met Frank Majoor, onderzoeker bij Sovon en beheerder Frank Houterman. Allereerst spraken we af om ieder perceel

minimaal één keer en maximaal twee keer te maaien. Frank Majoor begon eind maart met vijftien telrondes, die elke keer vier tot vijf uren duurden. Op basis van de bevindingen zijn er gaandeweg over een lengte van 1,6 kilometer elf stroken aangelegd, plus een stukje weiland waarop de allermeeeste vogels bleken te nestelen. Samen met een strook langs de Defensiedijk creëerden we zo een oppervlak van ongeveer drie hectare zeer vogelvriendelijk gebied. Voeg daarbij de groeiende kruidenrijkdom van het grasland en je komt dicht in de buurt van weelde. Uiteraard kunnen we deze weelde onderbouwen met getallen: we ringden 16 graspiepers, 9 gele kwikstaarten en 10 veldleeuweriken en noteerden 12 paar broedende Kieviten en 2 paar tureluurs.

Slotsom is dat we trots zijn op dit resultaat en weten dat er nog heel veel te ontdekken valt. We gaan dus doelbewust door!

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de betrokken partijen:

K3Delta
Hans Hooijer
024 348 88 00
h.hooijer@k3.nl

Stichting Lingewaard Natuurlijk
Jac Lamerichs
voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl
www.lingewaardnatuurlijk.nl

Stichting Natura Saned
Rob Koekkoek
06 53 39 80 72
saned@xs4all.nl

Staatsbosbeheer
Daan Meeuwissen
06 50 00 91 83
d.meeuwissen@staatsbosbeheer.nl

Stichting Doornik Natuurakkers
Louis Dolmans
06 50 66 79 00
l.dolmans@wxs.nl

www.k3delta.nl/bemmelsewaard

K3DELTA